

Reise- feber

Av
Morten
Jostad

RIKSTEATRET

1996

Reisefeber

av Morten Jostad

**En samproduksjon mellom
Den Nationale Scene og
Bergen Komedia Teater.**

Regi: **Frode Rasmussen**

Musikkutvalg og komposisjon: **Frode Thorsen**

Medvirkende:

Ludvig Holberg og 14 andre figurer:

Frode Rasmussen

Blokkfløyter, traverso, pipe &
tabour m.m.: **Frode Thorsen**

Inspisient: **Bjørn Isaksen**

Lysdesigner: **Robert Roespel**

Dramaturg: **Tom Remlov**

Scenografisk tilretteleggelse: **Edwin Aarvik**

Regiassistent: **Hjørdis Losnedahl**

Rekvisitør: **Dorthe M. Keyser**

Maskør: **Gunnveig Danielsen**

Lysmester: **Øystein Skiftesvik**

Scenemester/turnèleder: **Godthard Larsen**

Forestillingen varer ca. 1 time og 30 min. Ingen pause.

Fotografering og lydbåndopptak
under forestillingen er ikke tillatt.

Urpremiere på DNS,
Lille Scene: 24. januar 1996.
Riksteaterturnè høsten 1996.

Ludvig Holberg og Tersløsegaard

Våre forestillinger om mennesket Ludvig Holberg er i første rekke knyttet til kongens København. Vi ser mannens profil der han sitter bøyet over bøkene i boligen i Kannikstredet; vi hører stokken hans slå mot brolegningen der han vandrer nedover Fiolstredet; eller vi ser komediedikteren i hans stol, rystende på parykken, under en prøve i Grønnegate Teater.

Men Ludvig Holberg ved huggestabben? Holberg som jager kuer? Holberg til hest?

Nei, bildet av Ludvig Holberg som landmann stemmer ikke helt overens med våre forestillinger. Men faktum er at mannen elsket å tilbringe somrene på sine to gårder på Midtsjælland, først på Brorupgaard, som han kjøpte i 1740, og senere på Tersløsegaard, som var hans foretrukne tilfluktssted fra 1745 til hans siste sommer i 1753.

Heldigvis har Baron Holberg selv skrevet en hel del om landlivets gleder i sine fem bind med epistler:

”Jeg taler aldrig med Bønder, uden at jeg jo lærer noget af dem: Thi de raisonnere ikke uden om solide og Magtpaaliggende Ting, hvorom de vide fuldkommen Beskeed. Man kand af dem lære, hvorledes Jorden skal dyrkes, Hæste og Qvæg conserveres, Skovene settes i Stand, Gaarder bygges, og en skikkelig Oeconomie føres.” [Ep. 29]

At Ludvig Holberg selv tok ivrig del i administrasjonen av sine gårder og deres festegårder, finnes det mange vitnesbyrd om, både fra andres oppteignelser og i hans egne skrifter. Om Brorupgaard skriver han i Tredje Levnedsbrev:

”Alting var i Forfald da jeg blev Ejer af denne Gaard; men efterhaanden kom der Orden i Roderiet, det forfalne blev genopbygget, og nu blomstrer Alting

saa det er lige til at blive misundelig over. Hver Gang jeg tænker paa dette og sammenligner Tingenes nuværende Tilstand med den forrige, bliver jeg gennemstrømmet af Glæde.”

Denne strømmende glede kommer til syne mange steder i hans alderdomsverker, først og fremst i de 537 epistlene, hvorav en del må ha blitt til i studerkammeret på Tersløsegaard, og noen enkelte kanskje også på lykkelige godværsdager ved det åttekantede bordet ute i haven:

”Jeg finder Behag i at see Jordens Grøde fremspire, og at indhøstes, at see Kiør og Faar gaae ligesom i Procession til deres Sammelpladse Morgen og Aften.”
[Ep. 29]

Men landlivet blir ikke idyllisert. Nord-Europa ble i disse årene rammet av en stor kvegpest som spredde armod og sult, og som mange så på som Guds straffedom over en ugudelig tid. Holbergs gård ble også rammet. Men i motsetning til mange andre forsøkte han å beskrive kvegpesten vitenskapelig, og bestrebet seg på å møte alle prøvelser med sinnsro:

”Min Herre forlanger ellers at vide, om Qvæg-Sygdommen er ogsaa kommen paa mit Gods: Hvi skulde jeg gaae mere fri, end andre? Mine Kiør ere reent bortdøde. Men min Gienboers Lænke-Hund derimod, som jeg saa ofte haver besværet mig over, efterdi den ved u-ophørlig Giøen og Tuden er mig Nat og Dag til Plage, lever endnu, og er ved god Helbred. Man maa skikke sig saavel udi det eene, som i det andet.” [Ep. 85]

Tersløsegaard er den eneste av Holbergs mange boliger som er bevart til vår tid. Huset forteller meget om mannen selv. Her er beskjedenhet og intimitet og huset bærer preg av sikker stilsans samtidig som alt er rettet inn mot det nyttige og praktiske. Alle møbler og gjenstander er imidlertid hentet annensteds fra. Av Ludvig Holbergs bohøve og garderobe er det bare et lite hatteskilt i sølv tilbake. Det ligger under en glassmonter i en av stuene på Tersløsegaard, som en velberegnet siste hilsen fra den gåtefulle baron. Ikke en gang hatten har han lagt igjen etter seg.

Det er derfor ikke til å undres over at det er spunnet legender om Holberg rundt denne gården. Som at han gjerne kom ridende over markene iført slåbrok og med et hvitt tørkle om pannen. Som at han pleide å hugge brenne for å herde sitt gamle legeme. Eller at han satt og skrev ved det åttekantede bord mens vinden sang i trekronene over ham.

Jeg tror vi trenger disse flagrende Holberg-bilder for å utfordre de mere forstenede. Han kommer oss nær på Tersløsegaard og vi oppdager omsider at "Fader Holberg" også må ha vært sønn en gang.

"Du vil vel hertil sige, at dét er mørk Tale for dig; du haver derudi Rett. Hvi skulle den ikke være mørk for dig, da den er mørk for mig selv. Der ere 3 Studia, som jeg meest har lagt Vind paa, men hvorudi jeg har giort mindst Fremgang. Hvorlænge jeg har spillet paa Violin, har jeg dog ikke lært at stryge ret: Hvormange Græske Bøger jeg har læst, har jeg dog intet lært til gavns; og hvormeget jeg har studeret paa at kiende mit Legems Constitution, bliver jeg dog ikke klog derpaa. Thi jeg kand sige, at det er intet, som jeg meere studerer paa, og dog mindre begriber, end mig selv." [Ep. 257]

MORTEN JOSTAD

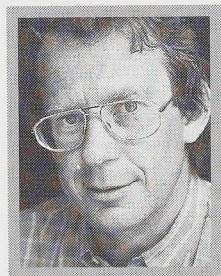
Trekløveret bak "Reisefeber"

Morten Jostad

er født på Lillehammer i 1953. Han har hatt oppførelser ved Nationaltheatret, Rogaland Teater, Oslo Nye Teater og Den Nationale Scene. Laget i Tom Remlovs første sesong ved DNS 1986/87 en dramatisering av Zinken Hopps *Trollkrittet* og til Festspillene i 1995 var det i teatrets restaurant premiere på *Øyeblikket*, med Jostad selv som dikterfilosofen Søren Kierkegaard.

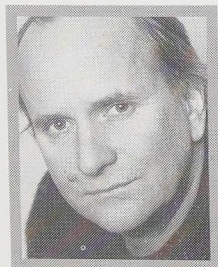
I *Øyeblikket* fremsto Jostad både som dramatiker og skuespiller. Det er slik han oftest har arbeidet i de senere år. Han ser på seg selv som en formidler av litteratur, og har produsert énmannsforestillinger over tekster av Kierkegaard, H.C. Andersen og Gogol. Jostad har bearbeidet og iscenesatt en rekke Holbergkomedier, og for DNS laget han i sin tid den oppsøkende skoleforestillingen *Holbergs bande*, som godt kan sies å være en forløper for kveldens forestilling.

I hjemlige trakter har han bl.a. arbeidet med store friluftsfeststillinger. Vandrespillene *Sølvskatten* og *Veslefrikk* på Maihaugen krevde over 100 skuespillere. Han har vært knyttet til Nansenskolen og hadde også det kunstneriske ansvaret for gjenåpningen av Kulturhuset Banken på Lillehammer. Sist, men ikke minst: Morten Jostad har vært kunstnerisk leder for Det Hemmelige Teater gjennom tolv suksessrike sesonger.

Frode Rasmussen

er født 1943 i Bergen. Han er teatersjef ved Bergen Komedia Teater, som han selv startet i 1995. Her har han bl.a. dramatisert *Veslefrikk med fela* og *Billemann og Bollemann* og også satt i scene den svært populære åpningsforestillingen *Jeppe på Bjerget*.

Frode Rasmussen er utdannet skuespiller, med lengre engasjementer ved Trøndelag Teater, Nationaltheatret, Hålogaland Teater, Fjernsynsteatret og Den Nationale Scene, og har spilt store roller som Hamlet, Peer Gynt, Jeppe, Cyrano de Bergerac og Svejk.

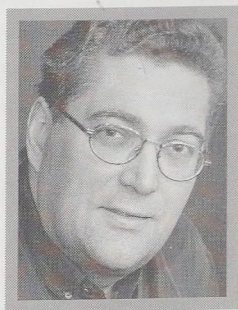
I 1982 hadde han stor suksess med en norsk versjon av *Il Mistero Buffo* av Dario Fo - *Gjøglerne kommer* - 4 monologer som ble spilt over hele landet og senere i en egen TV-versjon. I 1985 laget han sammen med Terje Nordby og Giancarlo Biagi monologforestillingen *Krabbemannen*, som også ble filmet for fjernsyn. Rekken av monologer fortsatte på Den Nationale Scene, med *Gynt* av Ibsen/Gjelsvik, en forestilling som kombinerte billedkunst, dans, musikk og skuespillere. Rasmussen var i 1991 regissør for Per Knutsens skuespill *Er du naken?* på Lille Scene. Samarbeidet med Morten Jostad ble innledet med DNS-oppsetningen *Tre hundre år i himmerik*. Her ble forteller-teaterformen anvendt med norske folkeeventyr som basis. Rasmussen spilte denne forestillingen bl.a. på Lillehammer under forberedelsene til OL '94, senere også i Atlanta, USA og i Tokyo.

Frode Thorsen

er født i Songdalen, Vest-Agder i 1958 og har bak seg studier i blokkfløyte og komposisjon ved Bergen Musikkonservatorium og Musikkhøgskolan i Stockholm 1978-83 og internasjonale master-classkurs med ledende blokkfløytister som Walter van Hauwe, Marion Verbruggen, Clas Pehrsson og Hans Martin Linde.

Thorsen arbeider med repertoar både fra vår egen samtid, fra middelalder, renessanse og barokk (på historiske instrumenter). Han debuterte i Bergen og Oslo i 1984, og har holdt konserter, medvirket på plateinnspillinger og produsert radio- og TV-programmer med ensemblene Musica Viva (middelalder/renessanse og samtidsmusikk), BIT -20 (samtidsmusikk) og Bryggen Consort (barokk). I '91 gav han ut sin første solo CD med barokk- og samtidsmusikk, og i 1994 kom en ny CD. Frode Thorsen har medvirket på flere plateinnspillinger med norske verker og har også stadig konserter i inn- og utland som kammermusiker, både som solist og sammen med andre barokkmusikere. Som "scenisk" musiker har han hatt oppdrag for Riss Dansekompani og Den Nationale Scene.

Frode Thorsen er førsteamanuensis i blokkfløyte, traverso (barokk tverrfløyte), kammermusikk og barokkinterpretasjon ved Griegakademiet (institutt for musikk, Universitetet i Bergen).

Musikeren Holberg

Det faktum at Holberg også var musicus har blitt fortrenget til den ytterste periferi av vår kunnskap om ham. Ikke nok med det, i den grad det nevnes, f.eks. i Just Bings biografi fra 1917, fremstilles gjerne Holberg som en tvilsom diletfant med et reaksjonært og sentimentalt syn på musikk.

Undersøker man saken nærmere og tar hans samtids musikalske retninger i betraktning, kommer man derimot frem til et helt annet resultat. Holbergs musikk syn innebar at han holdt fast ved de gamle mestrene i Italia og Frankrike fra slutten av 1600-tallet, som Corelli og Lully. Likeledes tok han avstand fra den senbarokke intrikate og pompøse stil og erklærte seg i stedet som tilhenger av den galante tendens som innebærer en enkel syngende melodiføring akkompagnert av en funksjonell bass uten overdreven bruk av ornamentikk og dissonanser. Han tok et kraftig oppgjør med den overaffekterte, men populære, italienske opera som var på moten i København i 1740-åra med sine kastratsangere og primadonnaer "der skiieldede, klamrede, snorke, grædede og sukkede efter tacten". Han argumenterte for en radikal operareform med arier og talt dialog på morsmål, i stedet for den rådende med sammenstillingen av arier og resitativ ("talesang") på italiensk. Han oversatte og omarbeidet en libretto, "Artaxerses", av den berømte italienske librettisten Pietro Metastasio, for å bevise at idéen lot seg gjennomføre. Det er da også kjent at Holbergs teaterscene Den danske Skuesplads brukte mye musikk i sine forestillinger. Dessverre har store deler av dette repertoaret gått tapt.

Johann Adolf Scheibe, en betydelig tysk komponist og skribent, bosatt i København, var Holbergs nære venn og allierte i musikkspørsmål. De drev Det musikalske Societet sammen, og dét gikk dukken i

konkurransen med et italiensk operakompani som hadde etablert seg i byen. Scheibe skrev etter Holbergs død en biografisk tekst (på tysk) om sin gamle venn. Her fremgår det at Holberg spilte både gambe, fiolin og blokkfløyte. På sistnevnte instrument var han en virtuos! Disse opplysningene stemmer godt med Holbergs egne fortellinger om sin musikergjerning, blant annet som lærer i fløytespill og fast medlem i "The Musical Club" i Oxford 1706-07. Holbergs Club hadde møter hver onsdag og tok opp musikere kun etter prøvespill.

Holberg har ikke fortalt hva han selv spilte på sin fløyte. Vi vet han kjente til og spilte den berømmelige "Unterirrdische Klippenkonzert in Norwegen", nedskrevet i Bergen i 1695 og trykket i Hamburg i 1740, ellers kan man bare gjette.

Foruten Scheibes verker for blokkfløyte kan man f.eks. anta at han kjente til Ludvig XIV's hoffmusiker Jean Jaques Hotteterres suiter og preludier. Denne musikken ble publisert i Paris, der Holberg var både i 1714 og 1725. Både klippekonserten og Hotteterres preludier er derfor representert i "Reisefeber", sammen med litt gjøgleri på pipe og tambour og underjordiske klanger fra Niels Klims nedstigning til den fantastiske planeten Nazar i jordens indre.

FRODE THORSEN

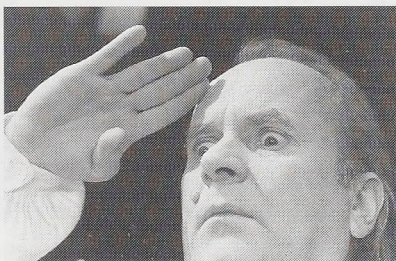

En del historiske personer i "Reisefeber"

Christen Nilssøn Holberg, Ludvig Holbergs far, var av norsk bondeslekt, antagelig født omkring 1620 i Trøndelag. Holbergnavnet er et kjent gårdsnavn flere steder i Norge, men det er antatt at dikterens

navn stammer fra gården Holberg i Skogn. Første gang vi hører om

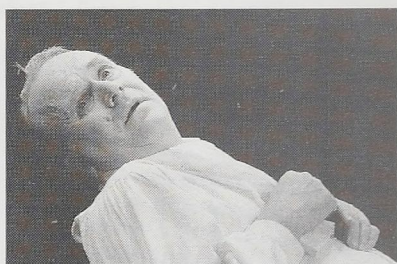
C.N. Holberg er i 1645, da han, etter å ha deltatt som menig soldat i

Hannibalsfeiden, blir forfremmet først til sersjant og siden til fenrik. Da det ble fredstid søkte han utenlands for å utdanne seg videre. Han sto både i maltesisk og venetiansk tjeneste og tok seg tid til "av kuriositet å gå til fots hele Italia igjennom". Men da svenskene rykket inn i fedrelandet hans, satte han kursen hjemover, og deltok 1658-60 med heder under gjenerobringen av Trondheim og forsvaret av Halden. C.N. Holberg ble ansett som en av de dyktigste offiserer i den norske hær, og oppnådde oberstløytnants grad, ene og alene takket være personlig dyktighet. Fra 1653 var han knyttet til det bergensiske infanteriregiment og deltok i 1665 i "slaget på Vågen". Samme år ble han gift med bergenserinnen Karen Lem og festet hus i Strandgaten. Christen Nielssøn Holberg døde i 1686, da yngstesønnen, Ludvig, var halvannet år.

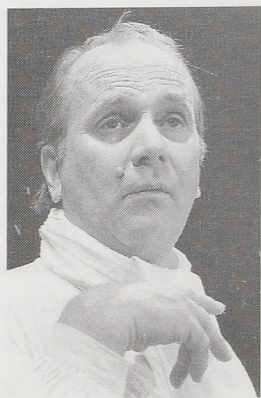
Karen Lem,

Ludvig Holbergs mor, var født i Bergen i 1647, datter av lektor og sogneprest Peder Lem og datterdatter av Bergens-bispen Ludvig Munthe. Mor Karen og Christen Nilssøn oppkalte sin yngste sønn etter denne biskopen. I alt fikk Karen Lem bære 12 barn inn i verden. Seks av dem døde mens de var små. Obl. Holberg etterlot seg en pen formue ved sin død i 1686, men bybrannen i Bergen bare et halvt år senere, ødela det meste. Av huset i Strandgaten sto bare en muret kjeller tilbake. Men Karen var en dyktig kvinne som klarte å holde familien sammen og ta omsorg for de seks barna, tre nesten voksne døtre og tre små gutter. For barna må det ha vært en stor tragedie da mor Karen i 1695 ble rammet av en pestlignende epidemi som raste i Bergen og omegn. Yngstegutten Ludvig var 10 år ved morens død.

Christian d. V

besteg tronen som konge av Danmark og Norge i 1670, altså som den første, "rene" enevoldskonge etter statsomveltningen i 1660. Hans personlige interesser var i første rekke parader, ridning og jakt, og sine militære ferdigheter fikk han også god bruk for, i flere store trefninger i Den Skånske krig. I vårt land er navnet hans først og fremst knyttet til Christian Vs Norske Lov. Ved hans eneste Norges-reise i 1685, var det egentlig ikke planlagt noe besøk i Bergen. Heldigvis ble denne skandalen unngått og kongebesøket i byen ble en enestående

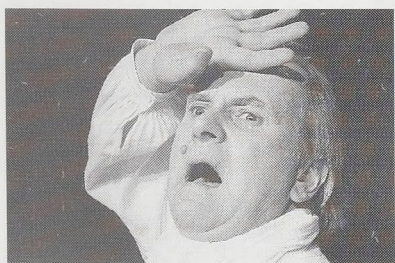

suksess og er utførlig beskrevet av byhistorikeren Edv. Edwardsøn, som bivånet det hele, sammen med alt som kunne krype og gå i Bergen, heriblant familien Holberg, Niels Klim og Erasmus Abelin.

Niels Klim

var klokker i Korskirken i Bergen i Holbergs barndomsår. Men navnet og klokkergjerningen er det

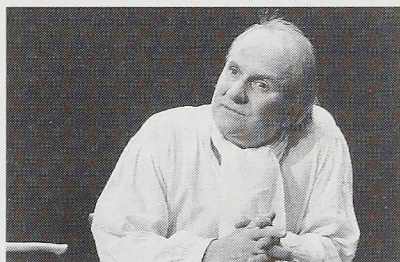

eneste den historiske og den fiktive Niels Klim har til felles. - I Ludvig Holbergs roman fra 1741 er Klim en ung bergenser, nettopp hjemkommet fra

universitetet i København, som setter seg fore å utforske en hemmelighetsfull hule på Fløyfjellet. Ved et skjebnens lune brister repet han henger i, og Klim styrter ned i jordens indre. Først etter 12 år kommer han ned stien til Sandviken igjen. Niels Klim, som under jorden har besøkt idealstaten *Potou*, og som har vært keiser i det underjordiske, må så ta til takke med en beskjeden stilling som klokker i Korskirken. Men den historiske Klim var slett ikke fra Bergen; han var født på Jylland i 1620 og tok borgerbrev i Bergen i 1649. Ved siden av klokkerembedet livnærte han seg som bokhandler og forlegger. Klim skal ha vært en original i bybildet, både stridbar og rik på lystige innfall. Han var tydeligvis en mann som gikk sine egne veier, og var bl.a. en av de siste som bar skjegg, stikk i strid med rådende mote. Han var gift med Barbra de Fine, som pussig nok var en fjern slektning av Ludvig Holberg selv. - Det er *to* fascinerende personligheter dette, den historiske og den fiktive Niels Klim. I "Reisefeber" er det litt av dem begge.

Erasmus Abelin

er et navn som spiller en viktig rolle i romanen om Niels Klim. Han er også nevnt i Holbergs "Bergens Beskrivelse", som "den store voyageur og filosofos", en gåtefull skikkelse som Holberg husket

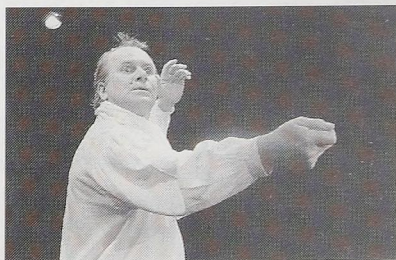

fra sine barndomsår. Abelin bodde på Strandsiden, utenfor Tollboden, og livnærte seg som skatteoppkrever. Men i sine yngre år hadde han reist på

kryss og tvers av Europa, som hemmelig agent for kong Fredrik d. III. Han skrev et utmerket latin og var vel bevandret i flere moderne språk. Ikke merkelig da at Holberg gjør denne Abelin til Niels Klims fortrolige og lar det være ham som forestår utgivelsen av Klims papirer på latin. Erasmus Abelin døde i 1709 og ble begravet under alteret i Nykirken.

Søren Lintrup

var lærd teolog og rektor ved Latinskolen i Bergens mens Ludvig Holberg var elev der i årene 1696-1702. Den danskfødte Lintrup var geskjeftig og dyktig, men ærekjær på sine elevs vegne. Han fikk satt i gang frivillige latinske disputasøvelser, og de flinkeste av guttene kunne få navnet sitt på trykk i et utenlandsk tidskrift. Ludvig Holbergs navn kom aldri på listen; han unngikk nok helst disse øvelsene. Senere ble Holberg Lintrups kollega ved universitetet i København, og rykket endatil opp i hans professorat i latinsk veltalenhet, da Lintrup ble utnevnt til biskop i Viborg i 1720.

Dorothe Engelbretsdatter

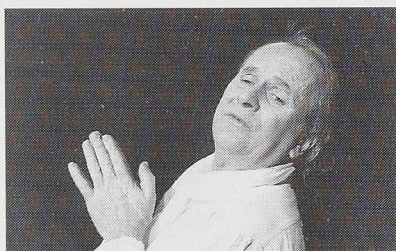
var født i Bergen i 1634 og levde i byen til sin død i 1716. Hun var kjent over hele dobbeltmonarkiet som tidens fremste poetinne. Både Petter Dass og Ludvig Holberg satte hennes salmediktning høyt.

Kong Christian d. V bevilget henne en art diktergasje fra 1684.

Den viktigste av hennes bøker, "Siælens Sang-

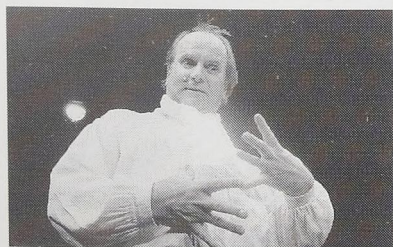
Offer" fra 1678, var folkelesning i Holbergs barndom og bevarte sin popularitet i lang tid etter hans død.

Nyere litteraturforskning har påvist hvordan Fru Dorothe i sine salmer lar den spesifikt kvinnelige livserfaring prege motiver og metaforer. Dorothe Engelbretsdatters siste bolig er bevart og finnes gjenreist på Gamle Bergen.

Jørgen thor Møhlen

var født omkring 1640 i Hamburg og tok borgerskap i Bergen i 1664. Han ble byens ledende skipsreder og senere en driftig grunnlegger av fabrikkanlegg på Sydnes, et industriområde som fikk navnet

Møhlenpris. I 1681 ble han utnevnt til kommercedirektør for Norge, og under kong Christian d. Vs besøk i Bergen i 1685 var han den selvskrevne vert for kongen.

Kongens velvilje overfor thor Møhlen kom også til uttrykk 10 år senere, da han fikk tillatelse til å utstede egne pengesedler, de første i Danmark-Norge. Men på slutten av 1690-tallet begynte hans finansimperium å vakle, og da Fredrik d. IV besøkte Bergen i 1704, sto bare såpekokeriet igjen av hele herligheten.

MORTEN JOSTAD

Fra "Niels Klims reise til den underjordiske verden":

Etterord

av Erasmus Abelin

Niels Klim levde til 1695. Ved sin ærlige fremferd og udaddelige livsførsel vant han alle for seg. Det hendte riktignok at presten ved Korskirken ble litt fortørnet over den litt overdrevne høytideligheten hans. Presten mente den kom av arroganse og overlegenhet. Men jeg, som visste hva han hadde vært med på, ble snarere slått av hvor ydmykt, fordringsløst og tålmodig han passet den forholdsvis beskjedne stillingen sin. Andre kunne nok synes han var overlegen. Det skyldtes at de ikke visste noe om den forvandlingen han hadde vært gjenstand for. Så lenge han hadde krefter til det pleide han på bestemte tider av året å gå opp til den hulen han en gang hadde kommet ut av. Vennene la merke til at han virket forgrått og at øynene var hovne når han kom tilbake. Han pleide alltid å lukke seg inne på værelset sitt etter disse besøkene og holde seg for seg selv. Hans kone fortalte at han ofte snakket om hærer og flåter i søvne. En gang gikk fantasien hans så løpsk at han beordret stiftamtmanden i Bergen om straks å komme til seg. Konen mente at forvirringen kom av at han leste for mye. Hun var også redd for at han ikke fysisk holdt ut all lesingen. Bøkene hans var ellers for det meste av politisk art. Mange mente at det ikke helt passet seg for en klokker - og kritiserte ham for det.

Av denne reiseskildringen finnes det bare ett eneste eksemplar, håndskrevet av ham selv. Jeg har flere ganger tenkt på å få arbeidet, som jeg har oppbevart, trykt, men en rekke viktige gjøremål har hindret meg i å realisere dette.

(OVERSATT AV KJELL HEGGELUND)

Ved reisens slutt

Ferden frem til kveldens forestilling har vært en mangeårig reise, i selskap med tre herrer: Ludvig Holberg, Niels Klim og - Morten Jostad.

Holberg har vært følgesvenn like fra starten - kanskje ikke så rart, i og med at han også har vært reisens mål! Det har vært mitt ønske gjennom min sjefstid å sette søkelyset på denne dansken fra Bergen - hva det er som har gjort ham til en slik folkekjær klassiker. Det har ført oss ut på en lang og lystig ferd, der vi etter tur har gjort opphold ved en rekke av hans fremste komedier, med skiftende oppsetninger på alle våre tre scener, fra de helt store, som "Jeppe på Bjerget" i 1987, til de aller minste, som "Et fandens fruentimmer" ("Den forvandlede brudgom") i 1993.

Men Holbergs bergenske tilhørighet - som vi alle kjenner som den mest følbare selvfølge - hvorledes ta rede på den? Det var da dette spørsmålet meldte seg med full tyngde, at den vidløftige og gåtefulle herr Klim kom med oss på vår reise. Den første idéen var et nyskrevet skuespill med tittelen "Klokker Klim", som skulle følge Korskirkenes klokker i hans alderdom her i Bergen, etter hans gjenkomst fra den underjordiske reise. En videreutvikling av denne idéen var et mer ambisiøst prosjekt, der Klims og Holbergs historiske Bergen skulle sammenføres med de oppdagelser og observasjoner Klim gjorde på sin ferd under jorden. Men mest ambisiøs var vår plan om å dramatisere hele fortellingen om Niels Klim, i en forestilling som skulle forvandle sal og salong på Hovedscenen til en eneste stor sirkusarena. Med denne planen var vi også kommet langt, da fjorårets påtvungne stenging av teatret som kjent tvang oss til å skrinlegge den.

Det var Bentein Baardson som skulle laget den forestillingen, mens Morten Jostad var opphavsmann for de to førstnevnte Klimprosjekter. Men Morten Jostad har egentlig vært med på denne reisen det aller meste av veien, ja, i noe monn har han også vært reisefører. Med sin unike Holberg-kunnskap og sitt engasjement for vår klassiske arv, har han vært en viktig samtalepartner underveis i alle disse årene. Han har også ytt direkte besyv, bl.a. med en ypperlig versjon av "Peder Paars" på Lørdagskafeen og et oppsøkende program om Holbergs rollegalleri til skolene.

I "Reisefeber" er det så endelig at vårt reisefølge kommer sammen. Og her får de selskap av en viktig fjerdemann; Frode Rasmussen. Han er monologen og gjøgleriets ubestridte mester i norsk teater, og denne teksten er spesialskrevet for ham. Som allsidig skuespiller, engasjert teaterdirektør og ubeskjemmet bergenser er han dessuten en lys levende bærer av dette ugripelige men høyst reelle fenomen som vi må kalle *Holberg-tradisjonen*. Dette er derfor *hans* forestilling.

Men så er det også nettopp denne tradisjonen jeg har villet komme på sporet av med disse ti årenes ferd gjennom Holbergs univers. Kanskje tør vi da - med denne vår aller enkleste forestilling - regne oss som fremme ved reisens mål?

TOM REMLOV

DEN NATIONALE SCENE

A/S Den Nationale Scene, Postboks 78, 5001 Bergen.

Telefoner: 55 90 17 80 (adm.)

55 90 17 90 (bill.kontor) / 55 90 17 88 (salgsavd.).

Programhefte nr. 2/96

Ansvarlig utgiver: Tom Remlov

Prosjektledelse: Wilhelmsen Kulturformidling

Foto: Trygve Schønfelder

Grafisk utforming: Marketing Team A/S

Trykk: Hannevik & Sundøy

Illustrasjonene er hentet fra:

Ludvig Hoberg i tekst og bilder
av F. J. Billeskov.

Våre samarbeidspartnere:

INTER NOR
Hotell Neptun
Bergen

BRAATHENS SAFE

 BERGEN
LYSVERKER

VITAL
Forsikring

Depotbiblioteket

97sd 26 756

Pris
20,-